žemės paviršiaus. Tikrojo kapų gylio nustatyti neįmanoma, kadangi kalvos paviršius suardytoje kapinyno teritorijoje nukastas.

Tyrimų metu surinkta 16 archeologinių radinių, iš kurių 12 aptikta kapuose (kapai 77–80, 85, 86), 4 – perkasoje 23, o 1 – į ŠR nuo perkasos 24, žemės paviršiuje. Metaliniai dirbiniai (žalvarinis žiedas, vytinės antkaklės fragmentas, įvija, nenustatytos paskirties geležinio dirbinio fragmentas) labai blogos būklės, smarkiai korodavę. Daugumos jų išliko tik fragmentai. Panašu, kad laidojimo apeigų metu įkapės (papuošalai, keramika) buvo sulaužytos, o į kapą įmetama tik dalis nuolaužų. 6 kapuose (kapai 81–84, 87, 88) įkapių nerasta.

2009 m. tyrinėta kapinyno dalis datuojama X–XI a.

Iš viso 2001–2009 m. suardytoje Kalnuvėnų kapinyno dalyje buvo ištirtas 970,65 m^2 dydžio plotas, kuriame aptikti 86 griautiniai ir 3 degintiniai VIII–XI a. kapai (1 pav.), 3 stulpavietės, surinkta 611 archeologinių radinių. Kapinyno medžiaga būdinga pajūrio regione gyvenusių kuršių materialinei kultūrai.

Suardytoje kapinyno dalyje išlikę kapai atsidūrę arti žemės paviršiaus. Juose esančių radinių nykimo procesas dėl rūgštingo dirvožemio kaskart spartėja, todėl suardytoje kapinyno dalyje archeologinius tyrimus būtina vykdyti nuolat.

Kalnuvėnai cemetery

In 2009 the excavation of Kalnuvėnai cemetery (Klaipėda District) continued in the part disturbed the most during the earthwork. An area 80 m^2 in size (trenches 23 and 24) was excavated and 12 inhumations, 1 posthole, and 16 finds (Fig. 1) were discovered. All of the burials had been badly damaged during the earthwork. Their upper parts had been destroyed and only from the lower part, from 3–8 to 12–27 cm thick, survived. The metal artefacts (a bronze ring, a fragment of a twisted wire neck-ring, a coil bead, and a fragment of an unidentified iron artefact) are in very bad condition and severely corroded. Only fragments of the majority of them have survived. It would appear that the grave goods (ornaments and ceramics) were broken during the funeral rites and only part of the broken items thrown into the grave. The part of the cemetery excavated in 2009 dates to the 10th–11th centuries.

Mačiulis Mindaugas

Sabonių kapinynas

Sabonių kapinynas (Panevėžio r., Upytės sen.) yra 80 m R kryptimi nuo Upytės upės, ant jos dešiniajame krante esančios aukštumos kalvelės viršaus. Kalvelė tęsiasi P kryptimi apytiksliai 200 m. Iš Š ir ŠR aukštumą juosia 140 m ilgio dauba – buvusio bevardžio upelio vaga. Iš ŠV aukštumą juosia Upytės slėnis. Aukštumos Š pakraštyje yra įrengtos XIX a. vidurio – XX a. pradžios senosios Sabonių kapinės.

Kapinynas yra Ėriškių žemės ūkio bendrovei priklausančio žemės sklypo ŠR dalyje. Sklypo didžiąją dalį užima intensyviai ariamas laukas, išskyrus minėtąsias senąsias Sabonių kaimo kapinaites, kurių P ir PR dalyse slūgso iš laukų surinkti ir čia sumesti akmenys.

Siekiant tiksliau lokalizuoti kapinyną bei nustatyti jo išlikimą, 2009 m. žvalgomųjų tyrimų metu kapinyno teritorijoje ištirtos 4 perkasos bendro 40 m^2 dydžio ploto. Metalo detektoriumi žvalgyta 2 ha užimanti aukštumos teritorija, esanti aplink kapinyną.

Prieš archeologinius žvalgomuosius tyrimus, siekiant tiksliau lokalizuoti kapinyną, taikytas aerofotografijos metodas svaresnių rezultatų nedavė dėl aktyviai vietovėje vykdomos augalinių kultūrų sėjomainos.

Žvalgomųjų tyrimų metu kapinynas nebuvo lokalizuotas, palaidojimų ar jų pėdsakų nesurasta.

Perkasose 1 ir 3 rasti 5 archeologinę vertę turintys bei su minėtojo kapinyno šioje vietovėje egzistavimu sietini radiniai: pjautuvėlio, siauraašmenio peilio fragmentai iš perkasos 1, datuojami X–XI a. (1 pav.). Perkasoje 3 rasta trikampio pjūvio juostinės žalvarinės apyrankės dalis, datuotina V–VI a. (2 pav.), diržo sagties fragmentas bei kalto galvutė, datuojami X–XI a.

Kiti kapinyno teritorijoje surasti radiniai sietini su kapinyno Š dalyje esančiomis senosiomis Sabonių kaimo kapinaitėmis, kurios taip pat dalinai yra suardytos (itin didelis kiekis XX a. vinių).

Pagal negausius radinius sprendžiama, jog palaidojimo vieta šioje vietovėje neabejotinai egzistavo VI–X a., tačiau kapinynas greičiausiai yra sunaikintas aktyvios ūkinės veiklos, kadangi pavieniai radiniai surasti ariamame sluoksnyje be jokių palaidojimų pėdsakų.

1 pav. Pjautuvėlis ir siauraašmenis kovos peilis. M. Mačiulio nuotr.

Fig. 1. The sickle and narrow-bladed fighting knife.

2 pav. Trikampio pjūvio juostinės žalvarinės apyrankės dalis. M. Mačiulio nuotr.

Fig. 2. Part of the bronze band bracelet with a triangular cross-section.

Saboniai cemetery

Saboniai cemetery (Panevėžys District) is on a hill on the right bank of the river Upytė. In 2009, 4 trenches (a total of 40 m^2) were excavated and 2 ha surveyed using a metal detector. During the survey the cemetery was not located nor any burials or traces of them found. The fragments of a sickle and a narrow bladed knife (Fig. 1), the part of bronze band bracelet with a triangular cross-section (Fig. 2), the belt buckle fragment, and the chisel base found in the trenches show that a cemetery existed here in the 6th–10th centuries but was destroyed by active agricultural work.

Mykolas Michelbertas

Paprūdžių kapinynas

2009 m. liepos mėnesį buvo tęsiami Paprūdžių kapinyno (Kelmės r., AR389) archeologiniai tyrinėjimai. Šiame kapinyne 2000–2008 m. buvo iškastos 45 perkasos, kurių